

Reguleringsgrundlag og aftale om proces ved helikopterrundflyvning fra midlertidige pladser

Februar 2015

Helikopterrundflyvning fra midlertidige helikopterlandingspladser (f.eks. turistrundflyvninger i sommerlandet eller rundflyvningsarrangementer i forbindelse med byfester) skal i medfør af Lov om Luftfart anmeldes til Trafikstyrelsen og i øvrigt udføres i overensstemmelse med luftfartslovgivningen.

Kommunerne har tillige mulighed for at regulere beflyvningen af landingspladserne efter Miljøbeskyttelseslovens § 42. Kommunernes regulering kan blandt andet omfatte støj i forbindelse med start og landing, antal operationer og tidsmæssige begrænsninger. Kommunerne kan desuden være høringsparter i forbindelse med Trafikstyrelsens administration af flyvning fra midlertidige helikopterpladser.

Nedenstående er en beskrivelse af reguleringsgrundlaget samt anmeldelses-/ansøgningsprocessen i forbindelse med helikopterrundflyvning fra midlertidige (ikke-godkendte) landingspladser.

Der er tale om en gennemgang af lovgrundlaget i forhold til Miljø- og Luftfartslovgivning samt en aftale om, hvordan området i praksis reguleres af miljø- og luftfartsmyndigheder.

Gennemgangen og aftalen er resultatet af en møderække i 2013 og 2014 mellem Trafikstyrelsen, Miljøstyrelsen, Kommunernes Landsforening (KL) samt Københavns og Roskilde kommuner.

Fremsendelse af anmeldelsesblanketter

AOC-holderens¹⁾ flyvechef (eller dennes stedfortræder) fremsender senest den 1. i en måned anmeldelsesblanketter for alle planlagte rundflyvningsarrangementer den efterfølgende kalendermåned til Trafikstyrelsen (TS) og til miljøforvaltningerne i de kommuner, hvorfra rundflyvningen finder sted. Planlægges der flere flyvedage fra samme sted, kan dette anmeldes på samme blanket.

Senere fremsendelse – indtil 4 hverdage før et arrangement finder sted – er dog fortsat mulig.

Såfremt landingspladsen ligger indenfor eller nærmere end 150 m²⁾ fra tæt bebygget område (herunder rekreative områder i umiddelbar tilknytning hertil) ansøges TS samtidig om dispensation fra BL 3-31 stk. 4.6.1/4.6.2. Dispensation vil som udgangspunkt kun blive meddelt, såfremt Trafikstyrelsen har modtaget anmeldelsesblanketten med kommunens bemærkninger senest 10 hverdage før arrangementet finder sted. Kommunen bør til sin sagsbehandling ligeledes have mindst 10 hverdage til rådighed.

Kommunen påfører evt. vilkår og bemærkninger på anmeldelsesblanketten, som herefter returneres til flyvechefen med kopi til Trafikstyrelsen.

Trafikstyrelsen stiller evt. supplerende krav i medfør af luftfartsloven, hvis dette findes påkrævet. Herefter returneres blanketten til AOC-holder med kopi til kommunen. Dette gøres også, såfremt der meddeles dispensation fra BL 3-31.

¹ Ved AOC-holder forstås et luftfartsselskab med licens til at udføre erhvervsmæssig flyvning med fragt og passagerer.

² Hvor rundflyvning med helikoptere indgår som en del af et samlet, offentligt arrangement, f.eks. en sportsfest, byfest eller lignende, gælder dog en afstand fra tæt bebyggede områder, herunder sommerhusområder og beboede campingpladser, på ned til 50 m.

Myndighedernes sagsbehandling

Kommunerne:

Kommunerne kan med hjemmel i Miljøbeskyttelseslovens § 42 stille krav til støjen i forbindelse med start og landing, herunder til- og fraflyvning af pladsen. I forbindelse med rundflyvninger kan der blive tale om støjgener af et videre område omkring pladsen, og der kan tillige stilles krav til benyttelsen af pladsen for at imødegå sådanne mulige støjulemper.

Som følge heraf kan kommunerne stille krav til antallet af operationer, de tidsmæssige begrænsninger for flyvningen samt ind- og udflyvningsveje med henblik på begrænsning af overflyvning af bestemte områder.

Trafikstyrelsen skal høres ved påbud vedr. ind- og udflyvningsveje, idet der kan forekomme hensyn til flyvesikkerheden, der skal afstemmes i forhold til luftfartslovgivningens bestemmelser herom.

Støjgener fra den flyvning, der forekommer, når helikopteren er et stykke væk fra pladsen og har nået sin "en-route-højde" kan således ikke reguleres direkte efter Miljøbeskyttelsesloven, men kun indirekte gennem eksempelvis tidsmæssige begrænsninger for den plads, hvor flyvningerne har deres udgangspunkt.

Kommunerne har dog mulighed for at gøre opmærksom på lokale forhold, operatøren bør tage hensyn til i forbindelse med gennemførelsen af rundflyvningen.

Fakta om Miljøbeskyttelseslovens § 42

MBL § 42 giver hjemmel til at regulere forurening fra aktiviteter med direkte tilknytning til landingspladsen.

- Støj i forbindelse med start og landing, herunder ind- og udflyvning til og fra landingspladsen.
- Ind- og udflyvningsruter i forhold til begrænsning af overflyvning af bestemte områder
- Antal operationer
- Tidsmæssige begrænsninger

MBL § 42 giver ikke hjemmel til at stille generelle krav til rundflyvningsruterne eller forbyde overflyvning af bestemte områder, der ligger længere væk fra landingspladsen end ind- og udflyvningsruterne. Påbud efter § 42 vil normalt blive varslet med f.eks. 14 dages frist for bemærkninger, men kan også meddeles umiddelbart eller med meget kort varsel, hvis det eksempelvis af tidsmæssige årsager er nødvendigt.

Den fremsendte anmeldelse giver kommunen mulighed for at vurdere, om arrangementet giver anledning til påbud i henhold til Miljøbeskyttelseslovens § 42 eller giver anledning til andre input om forhold, der bør tages hensyn til i forbindelse med rundflyvningen. Kommunens eventuelle bemærkninger om andre relevante forhold (længere væk fra landingspladsen og dermed ikke direkte omfattet af et eventuelt § 42 påbud) kan give anledning til, at særlige miljøhensyn indarbejdes af TS i en evt. dispensation fra BL 3-31.

Såfremt rundflyvningen giver anledning til krav i medfør af Miljøbeskyttelseslovens § 42 (fx tidsbegrænsning, flyveveje i forbindelse med start og landing, antal operationer) og/eller kommunen har øvrige input om forhold, operatøren bør tage hensyn til i forbindelse med flyvningen, tilstræber kommunen at meddele dette til operatøren (med kopi til Trafikstyrelsen) senest 10 arbejdsdage inden flyvningen finder sted, såfremt der forudsættes dispensation fra BL 3-31.

Varsling af påbud efter Miljøbeskyttelseslovens § 42

- Inden der meddeles et påbud, skal påbuddet forvarsles skriftligt jf. MBL § 75, stk.1, således at der sker partshøring. Derefter skal selve påbuddet indeholde en frist for efterkommelse jf. MBL § 78, stk. 1.
- Såfremt der foreligger "særlige forhold", kan det bestemmes, at påbud eller forbud skal efterkommes straks ("strakspåbud") jf. MBL § 78, stk. 1, ligesom kravet om varsling af påbud kan fraviges jf. MBL § 75, stk. 2.
- Derudover fremgår det af MBL § 78, stk. 2, at når særlige grunde taler for det, kan det bestemmes, at klager over påbud eller forbud ikke skal have opsættende virkning, dvs. at påbuddet skal efterkommes selvom det er påklaget.
- I de situationer, hvor risikoen nødvendiggør øjeblikkelig indgriben, kan et påbud (inkl. "strakspåbud") eller et forbud meddeles mundtligt, jf. MBL § 74, stk. 3, 1. punktum, hvorved kravet om skriftlighed i MBL § 74, stk. 1, fraviges. Dog skal et mundtligt påbud snarest muligt meddeles skriftligt jf. MBL § 74, stk. 3.
- Ved vurderingen af, hvilken form for påbud der skal afgives, bør man være opmærksom på at indgrebet skal være proportionelt. Følgende står beskrevet herom i Miljøstyrelsens vejledning nr. 6 af 2005 om "Håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven": *"Tilsynsmyndigheden bør altid ved anvendelse af påbud være opmærksom på, at de påbudte foranstaltninger skal stå i et rimeligt forhold til den aktuelle forureningsrisiko. Der må således ikke kræves mere indgribende foranstaltninger end nødvendigt til sikring af miljømæssigt forsvarlige forhold."*

Trafikstyrelsen:

Trafikstyrelsen vurderer, om arrangementet giver anledning til krav i relation til luftfartslovgivningen. Hvis det *ikke* er tilfældet, foretages ikke yderligere.

Såfremt rundflyvningen giver anledning til krav eller afslag – meddeles evt. vilkår/forbud hurtigst muligt efter modtagelsen af underretningen (med kopi til kommunen). Forbud eller særlige vilkår kan være aktuelle, hvis pladsen ligger indenfor eller tæt på særligt naturfølsomme områder jf. BL 7-15; *eller* flyvningen skønnes at være i konflikt med beflyvningen af godkendte flyvepladser; *eller* at den planlagte flyvning efter en konkret vurdering skønnes at indeholde andre flyvesikkerhedsmæssige problemstillinger, f.eks. lave overflyvninger af offentlig vej eller mangel på egnede nødlandingsområder under ind- og udflyvning.

Dispensation fra BL 3-31

Er der tale om, at pladsen ligger indenfor eller op ad tæt bebyggede områder, og beflyvningen af den grund forudsætter dispensation fra BL 3-31 stk. 4.6.1 eller 4.6.2, vil afgørelse herom blive truffet hurtigst muligt efter at kommunens skriftlige bemærkninger til arrangementet (vurdering i forhold til MBL § 42 samt øvrige input) foreligger.

Trafikstyrelsen er positiv overfor dispensationsansøgninger, såfremt anmeldelsesblanketten med kommunens stillingtagen til den miljømæssige påvirkning er modtaget 10 hverdage før arrangementet finder sted og under forudsætning af, at flyvningen kan finde sted uden at kompromittere flyvesikkerheden.

Som udgangspunkt vil en dispensation fra Trafikstyrelsen indeholde følgende vilkår:

1. Start- og landingsområdet skal være placeret mindst 150¹ m fra nærmeste bygninger, der anvendes til helårs- eller sommerboliger og mindst 50 m fra områder, hvor et større antal mennesker er samlet i fri luft.
2. Overflyvninger af de i pkt. 1. nævnte bebyggelser og områder må ikke – ej heller ved start og landing – finde sted i lavere højde end 1000 fod over den højeste hindring indenfor en radius af 600 m.
3. Operatøren skal så vidt muligt søge at variere flyvevejene, således at gentagne overflyvninger af de samme bolig- eller sommerhusområder undgås.
4. Der skal under ethvert tidspunkt af flyvningen være egnede nødlandingsområder til stede.

¹) Ved byfester og andre offentlige arrangementer kan denne afstand nedsættes til 50 m.

Hvilke krav til helikopterrundflyvning fra selvvalgspladser følger af luftfartslovgivningen?

EU-forordning nr. 923/2012 (SERA-forordningen)

SERA.3105: Flyvning skal, bortset fra ved start og landing eller efter tilladelse fra den kompetente myndighed, ikke foregå over tæt bebyggede by- eller boligområder eller over udendørs forsamlinger af personer, medmindre det sker i en højde, som tillader, at landing i tilfælde af en nødsituation kan ske uden fare for personer eller ejendom på jorden.
SERA.5005.f: Medmindre det er nødvendigt i forbindelse med start eller landing eller efter tilladelse fra den kompetente myndighed, må VFR-flyvninger ikke foregå 1) over tæt bebyggede by- eller boligområder eller over udendørs forsamlinger af personer i en højde på under 300 m (1000 ft) over den højeste hindring inden for en radius af 600 m fra luftfartøjet og 2) over andre områder end dem, der er angivet under 1) ved en højde der er mindre end 150 m (500 ft) over jorden eller vandet.

BL 3-31 om selvvalg af helikopterflyvepladser

stk. 3.1.4 : En selvvalgt helikopterflyveplads må til charter-, taxa- og rundflyvning højst anvendes 4 dage inden for en periode af 30 dage af samme luftfartsforetagende.

stk. 4.6.1: I forbindelse med rundflyvning må en helikopterflyveplads ikke være beliggende nærmere end 150 m fra tæt bebyggede områder, herunder sommerhusområder og beboede campingpladser
stk. 4.6.2: Hvor rundflyvning med helikoptere indgår som en del af et samlet, offentligt arrangement, f.eks. en sportsfest, byfest eller lignende, kan afstanden fra tæt bebyggede områder, herunder sommerhusområder og beboede campingpladser, dog nedsættes til 50 m.

BL 5-4 om rundflyvning

Stk. 7.3: Ved benyttelse af selvvalgte helikopterflyvepladser, jf. pkt. 7.1.d skal der i hvert tilfælde ske underretning til Trafikstyrelsen senest 4 hverdage før rundflyvningen. *Anm. Det påhviler den, der ønsker at benytte en selvvalgt helikopterflyveplads til rundflyvning, at indhente fornøden tilladelse i henhold til miljøbeskyttelsesloven.*

Afsnit 8: Rundflyvning skal planlægges og gennemføres, så omgivelserne forstyrres mindst muligt. Hvis det konstateres, at flyvningen er til gene, skal der træffes sådanne rimelige forholdsregler, som kan begrænse generne.

BL 7-15 om særligt følsomme naturområder

stk. 2.1: Flyvning i højder lavere end 1000 FT (300 m) skal undgås, jf. dog pkt. 2.2.

stk. 2.3: Start og landing i forbindelse med rundflyvning med helikopter på en selvvalgt helikopterflyveplads omfattet af BL 3-31 må ikke forekomme.

Hvis en landingsplads benyttes mere end lejlighedsvist skal den anmeldes og registreres som privat flyveplads jf. BL 3-7. Ved erhvervmæssig anvendelse (rundflyvning) skal den tillige teknisk godkendes jf. BL 3-8.

Behandling af klager

Klager over rundflyvningsaktiviteten:

Kommunen behandler og besvarer klager i relation til forurening fra landingspladsen, herunder støj i forbindelse med start og landing. Trafikstyrelsen vil efter anmodning fra kommunen være behjælpelig med at fremskaffe relevante radardata, der bl.a. kan afdække flyveveje og tidsrum for den udførte flyvning. Hvis det konstateres, at et § 42-påbud ikke er efterlevet, følger kommunen op overfor operatøren. Kommunen har også mulighed for at meddele et nyt påbud med ændrede vilkår, hvis det vurderes nødvendigt.

Trafikstyrelsen behandler og besvarer klager med relation til luftfartlovgivningen – det kan f.eks. dreje sig om flyvehøjder ved overflyvning af tæt bebyggede områder samt overtrædelse af de vilkår, der er meddelt i forbindelse med en evt. dispensation fra BL 3-31. Hvis det konstateres, at vilkår i dispensationen eller andre bestemmelser i medfør af luftfartslovgivningen ikke er efterlevet, følger Trafikstyrelsen op overfor operatøren.

Kommunen og Trafikstyrelsen bør orientere hinanden om den gennemførte klagebehandling, og i præventivt øjemed kan operatøren informeres om de modtagne klager.

Klager over myndighedernes afgørelser:

Klager over kommunernes afgørelser efter Miljøbeskyttelseslovens § 42 behandles normalt af Natur- og Miljøklagenævnet med mindre klageadgang er afskåret.

Trafikstyrelsens afgørelser vedr. BL 3-31 kan ikke påklages til anden myndighed.